

การพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุข ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

Development a Mode of Sustainable Community's Peace Building Management in the Three Southernmost Provinces

รุจน์จาลักษณ์รายา คณานุรักษ์*

สาขาวิชาการบริหารงานภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*e-mail: rujaluckrata@gmail.com

Rujaluckraya Kananurax

Department of Public Administration and the Private;

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) และ ศูนย์อำนวยการบริหารราชการ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และ (2) พัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ในพื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา และพื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา และพื้นที่ 3 ลักษณะวัฒนธรรม คือ ชุมชนไทยพุทธ ชุมชนไทยมุสลิม และ ชุมชนไทยผสม ระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืนนั้น เป็นโครงการที่การแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนา ตามแนวทางการเมืองนำการทหาร และได้เน้นนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการแก้ปัญหา รูปแบบที่ใช้ ในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ อาทิ ด้านการเมือง อิทธิพล และผลประโยชน์ ด้านงบประมาณ ให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านบุคลากร ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนถึงวิธีคิดในการทำงาน เห็นคุณค่าของของประชาชนในพื้นที่ ให้เกียรติ และการยอมรับ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน เสริมสร้างสันติสุขอย่างสร้างสรรค์ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรมีการบูรณาการงานแก้ปัญหาคือการก่อความไม่สงบ และลงไปดำเนินการโครงการพัฒนาในหมู่บ้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความสงบสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุข สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This study was aimed at (1) examining peace support community model in the three Deep South provinces as carried out by the Internal Security Operation Command (ISOC) of the Fourth Army Region and the Southern Border Provinces Administrative Center (SBPAC) and (2) developing the peace support community model in the three Deep South provinces as directed by ISOC of the Fourth Army Region and SBPAC. The study was specified to only the three southernmost provinces comprising Yala, Pattani, and Narathiwat, the areas in which the programs of security support, development acceleration, and development support were carried out and the areas which were composed of 3 cultural characteristics, that is, Thai Buddhist community, Thai Muslim community, and Thai mixed community-Thai Buddhist and Thai Muslim.

It was found that the management model for peace support in the three Deep South provinces was organized by ISOC of the Fourth Army Region and, for development provisions, by SBPAC. They were the projects to resolve the unrest problems in the three Deep South provinces according to the strategic schemes of security and development following the model of politics-led military together with the schemes initiated by the King, the “Understand-Access-Develop” approach and the Sufficiency Economy Philosophy; these two key strategies.

Key words: Model Development of Sustainable; Community Management Peace Building; Three Southernmost Provinces

บทนำ

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2547 จนถึง 2557 เป็นระยะเวลา 10 ปี ได้สร้างความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน มากมาย เสียโอกาสในการดำรงชีวิต และการพัฒนาทุกรูปแบบ ทศวรรษของความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2557 ยังคงคุกรุ่นและเกิดความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง หากรวบรวมจำนวนของสถานการณ์ความรุนแรงในรอบทศวรรษ เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจำนวน 8,540 ครั้ง ผู้เสียชีวิตจำนวน 5,325 คน มีเด็กเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จำนวน 65 คน ทำให้มีเด็กกำพร้า จำนวน 5,000 คน บาดเจ็บ จำนวน 9,965 คน ซึ่งผลพวงความสูญเสียจากสถานการณ์ความไม่สงบ ส่งผลให้ สตรีผู้สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก จำนวน 2,000 คน และจำนวนเด็กพิการจากสถานการณ์จำนวน 650 คน โรงเรียน หน่วยงานราชการ ถูกเผาและวางระเบิด (การเยียวยา: การประกอบสร้างความหมายของรัฐไทยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้)

จากสถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลังปี 2550 จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบถึงแม้จะลดลง แต่อัตราผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเพิ่มสูงขึ้น เป็นเหตุให้จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในพื้นที่ยังมีจำนวนคงที่ ในแง่แบบแผนความรุนแรง เป็นที่ชัดเจนว่าแม้จำนวนความถี่

เหตุการณ์จะแตกต่างกันไปมากในแต่ละเดือน แต่หลังช่วงปลายปี 2550 เป็นต้นมา แต่จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บกลับเพิ่มสูงขึ้น หมายถึงว่าการใช้กำลังทหารอย่างเข้มงวดเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ซับซ้อนนั้นอาจส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อย่างไรก็ดี ผลกระทบด้านลบของปฏิบัติการที่เน้นบทบาทของทหารในสามจังหวัดชายแดนใต้มีความลึกซึ้งอย่างยิ่ง หากพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่เสียหายซึ่งมีจำนวนรวมกันมากถึง 30,435 คน กรณีที่เป็นครอบครัวซึ่งมีผู้เสียชีวิต 54,540 คน และ สำหรับครอบครัวซึ่งมีผู้ได้รับบาดเจ็บรวมกันทั้งหมด 85,025 คน (มุมมองของประชาชนชายแดนใต้: ความหวังในสถานการณ์ความรุนแรงอันยืดเยื้อได้รุ่มเงาแห่งสันติภาพ) ซึ่งภาพรวมของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่รวบรวมโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้สำรวจข้อมูลการสูญเสีย โดยไม่รวมเหตุการณ์เรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงที่สามารถพิสูจน์ได้ มีผู้ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิตทั้งสิ้น 15,317 คน เป็นภาพรวมในปี 2550 จำนวน 1,669 ครั้ง จากนั้นค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ เหลือเพียง 615 ครั้งในปี 2556 ได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกของประชาชนทั่วประเทศ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศโดยรวม ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของต่างชาติในด้านความมั่นคง

และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและบูรณาภาพแห่งดินแดน

กอ.รมน.ภาค 4 สน. เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตามแนวทางการเมืองนำการทหารมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ร่วมกันอย่างสันติภายใต้ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และศาสนา ได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการแก้ปัญหาได้กำหนดนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555-2557 ขึ้นเพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำไปเป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยอาศัยสองยุทธศาสตร์หลักเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง โดยมี กอ.รมน. ภาค 4 สน. เป็นผู้รับผิดชอบ และ (2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา โดยมี ศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นผู้รับผิดชอบ และ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างมีเอกภาพรัฐบาลจึงได้กำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดทำแผนงานโครงการลงปฏิบัติในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องส่งแผนงานโครงการเหล่านั้นเพื่อให้ กอ.รมน. ภาค 4 สน. และ ศอ.บต.เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบทั้งด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงมุ่งศึกษา รูปแบบการบริหารชุมชน เสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดกระบวนการการบริหารและการพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ต่อไป

เพื่อให้ได้ทราบแนวคิดและรูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษาเอกสาร ได้แก่ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในระดับชุมชน (พนม.) ที่ดำเนินการโดย ศอ.บต. และ โครงการชุมชนเสริมสร้างสันติสุข เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. รวมทั้งงานวิจัย และเอกสาร อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาศึกษาเชิงลึก และวิเคราะห์ประกอบการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต.

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

2. นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

วิธีการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ (1) กลุ่มผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือ ผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบาย จาก กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ซึ่งจะมีลักษณะการเป็นผู้นำหรือมอบนโยบายและมีสำคัญต่อการบริหารและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ/ข้าราชการระดับจังหวัด/อำเภอ ด้านความมั่นคง ได้แก่ ผบ. /รอง ผบ.ฉก. ระดับจังหวัด/อำเภอ ผบ.ฉก.หมายเลข 2 ตัว (2) ผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอ ตัวแทนจาก ศอ.บต ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในระดับหมู่บ้าน (พนม.) ในพื้นที่ด้านการพัฒนาสามพื้นที่ สามวัฒนธรรม เป็นหลัก (3) ผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอ ตัวแทนจาก กอ.รมน. ภาค 4 สน. ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุข เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่ด้านความมั่นคง พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง (สี่ส้ม) พื้นที่เร่งรัดพัฒนา (สี่เหลือง) เป็นหลัก และ (4) ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงในชุมชนเป้าหมายคือ (1) พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคงส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชุมชนไทยมุสลิม (2) พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนไทยผสมที่มีทั้งประชาชนไทยพุทธและไทยมุสลิมอยู่ร่วมกันในชุมชนท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ (3) พื้นที่เสริมสร้างการพัฒนาส่วนใหญ่ เป็นชุมชนไทยพุทธที่อยู่ท่ามกลางชุมชนไทยมุสลิม

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้ (1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้เป็นตัวแทนจากหน่วยงาน ของ กอ.รมน. ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ที่รับนโยบายไปปฏิบัติหรือมอบนโยบายลงพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง และ (2) แบบการสนทนากลุ่มใช้ในการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ว่าจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 กลุ่ม

เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ (1) ข้อมูลหัตถ์ภูมิศึกษาจากเอกสารการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย ศอ.บต. บทความทางวิชาการ ตำรา รวมทั้งศึกษาจากสรุปรายงาน แนวนโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน รายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ศึกษาจากการมีส่วนร่วมในการสัมมนา และการเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการ ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง (2) ข้อมูลปฐมภูมิลงพื้นที่เพื่อศึกษาวิจัยรูปแบบโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย ศอ.บต. และ (3) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมในหมู่บ้าน /ชุมชนเป้าหมาย เข้าร่วมรับฟัง และสร้างความเข้าใจ และร่วมตรวจเยี่ยมโครงการต่าง ๆ ในโครงการเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังเกตด้วยการจดบันทึก และใช้กล้องบันทึกภาพกิจกรรม

วิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาความหลากหลายของปรากฏการณ์ แยกแยะองค์ประกอบของปรากฏการณ์และทำความเข้าใจกับระบบของความหลากหลายนั้น โดยจัดระบบข้อมูล จำแนกข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกันมารวมกันไว้เป็นหมวดหมู่ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เช่น ระบบความคิด ความเชื่อ รูปแบบของพฤติกรรมตามทัศนะของประชาชน การจำแนกประเภทของปรากฏการณ์สำหรับข้อมูลที่มีความแตกต่าง โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตบริบทสังคม และตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้สามารถเข้าใจความหลากหลาย

ของปรากฏการณ์ นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยกันเพื่ออธิบายสภาพของรูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างยั่งยืน ใช้ได้จริง

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. นั้น เป็นรูปแบบของโครงการที่ได้ำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555-2557 ไปปฏิบัติในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาของ ศอ.บต. วิธีการปฏิบัติของทั้งสองโครงการไม่แตกต่างกัน มีการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณ และกำหนดกรอบในการจัดทำโครงการมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการโครงการกระทำตามกระบวนการของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการนั้น ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยการมาร่วมทำประชาคม ในพื้นที่เสริมสร้างความมั่นคงและพื้นที่เร่งรัดการพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ทางหน่วยด้านความมั่นคงรับผิดชอบ การสร้างชุมชนเข้มแข็งจะเป็นไปตามกระบวนการทางความมั่นคงมากกว่าการพัฒนา คือ จะเน้นไปที่การรักษาความปลอดภัยภายในหมู่บ้านเป็นหลัก มีชุดคุ้มครองตำบล มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน สันติภาพและสันติสุขนั้นยังไม่เป็นรูปธรรมที่ปรากฏในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเด่นชัด เป็นเพียงตัวหนังสือที่เขียนติดไว้เท่านั้น

ธรรมาภิบาล พบว่า ยังไม่สามารถนำมาแก้ปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างจริงจัง ในวิถีชีวิตของประชาชนในสามจังหวัดซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม รูปแบบที่ต้องการคือ ต้องการความสงบ ต้องการความจริงใจในการแก้ปัญหา ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มี ความพึงพอใจในการแก้ปัญหาของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่าน มาสิบปี งบประมาณมหาศาลที่ลงมาในพื้นที่ แต่ไม่ได้เกิดการพัฒนาที่จริงจังและต่อเนื่องในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาตามลักษณะพื้นที่และลักษณะพหุวัฒนธรรม พบว่า รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิสังคม และบริบทของชุมชน

พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง (พื้นที่สีส้ม) และส่วนใหญ่เป็นชุมชนไทยมุสลิม กำลังเริ่มมีการพัฒนาโดย

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนแม้ว่าปัจจุบันชุมชนยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ก็กำลังดำเนินการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ค่อยเป็น ค่อยไป จึงอยากให้หน่วยงานรัฐสนับสนุนอย่างจริงจังในด้านงบประมาณในการดูแลหมู่บ้าน ชุมชนอยู่ได้ ดูแลกันได้ มีกฎกติกาของชุมชนในการดูแลซึ่งกันและกัน ผู้นำชุมชนจะพยายามทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ให้หน่วยงานรัฐเข้ามาดูแลตามวิถีชุมชนของชุมชนเอง รูปแบบที่ชุมชนต้องการ คือ ให้ทุกคนเป็นเจ้าของชุมชน ให้ชุมชนจัดการบริหารจัดการด้วยตนเอง หน่วยงานรัฐเป็นที่เลี้ยง ด้วยเหตุผลที่แต่ละชุมชนจะมีภูมิสังคมและบริบทชุมชนแตกต่างกัน ชุมชนจึงต้องการที่จะกำหนดรูปแบบในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้ยั่งยืนตามวิถีของประชาชนและชุมชน โดยยึดตามแนวทางการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา (พื้นที่สีเหลือง) ส่วนใหญ่เป็นชุมชนไทยผสม มีลักษณะพหุวัฒนธรรมในชุมชนเป็นหมู่บ้านที่กำลังจะก้าวไปข้างหน้า แต่ก็มี ความขัดแย้งบ้างซึ่งเกิดจากคนภายในชุมชนซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีความคิดเห็นที่ต่างออกไป และเป็นกลุ่มที่สูญเสียผลประโยชน์จากการพัฒนา ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเงินงบประมาณจากหน่วยงานรัฐที่ลงไปในพื้นที่ ปัจจุบันในการพัฒนา คือ ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. กระบวนการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน มี อบต.ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันทำเวทีประชาคมเพื่อค้นหาความต้องการของชาวบ้าน กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งของพื้นที่นี้ที่อยู่กันอย่างพี่น้องระหว่างไทยพุทธ -ไทยมุสลิม เกือบ 100 ปีแล้วอยู่กันด้วยความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทร ตั้งแต่ไม่มีเหตุการณ์จนกระทั่งมีเหตุการณ์ ชุมชนก็มีลักษณะการอยู่กันแบบนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชน จะร่วมกันทำทุกอย่าง ในชุมชนมีทั้งวัด และมีสยิด โครงการที่ลงมาในหมู่บ้านก็แบ่งกันทำทั้งสองฝ่าย สันติภาพ สันติสุขในชุมชนจะเกิดขึ้นจากทุกคนที่ช่วยกัน การทำงานของหน่วยงานรัฐที่ลงมาในหมู่บ้าน ต้องคำนึงถึง ประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์

ของชุมชน วิถีชีวิตของชุมชน ต้องทำให้ชุมชนอยู่ได้อย่างสันติสุข เน้นความรักความสามัคคี รูปแบบ คือ ต้องร่วมมือ ร่วมกันทำ จากประสบการณ์ปัจจุบันเป็นรูปแบบในการเสริมสร้างสันติสุข

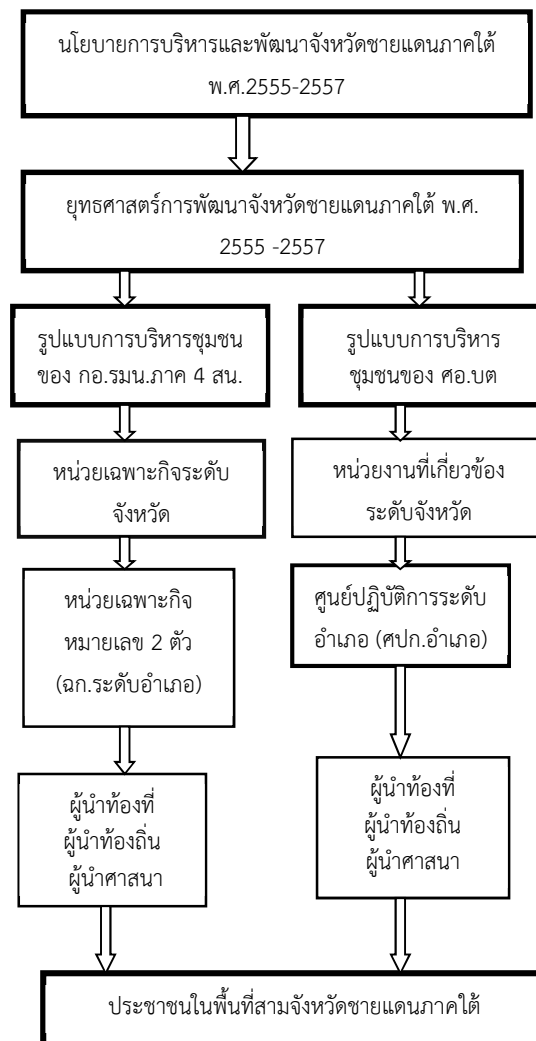
ในพื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา (พื้นที่สีเขียว)

หรือ ชุมชนไทยพุทธ คือ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ศอ.บต.และ กอ.รมน. ภาค 4 สน. ที่ลงมาในหมู่บ้านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยให้ชาวบ้านทำโครงการโดยการทำประชาคม ถามความต้องการของชาวบ้าน ส่วนทาง กอ.รมน.กำหนดโครงการมาให้ผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน และดูแลเรื่องความมั่นคง ดำเนินการเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านและชุมชนนั้นทำตามที่หน่วยงานรัฐบอก ชาวบ้านให้ความร่วมมือ ไม่มีความขัดแย้งในโครงการ ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการทำโครงการหรือร่วมงานของหมู่บ้าน งบประมาณลงมาในหมู่บ้านตามโครงการผ่านคณะกรรมการหมู่บ้าน มีการติดตามประเมินผล การบริหารจัดการโครงการเป็นไปตามขั้นตอนที่หน่วยงานรัฐกำหนดมาให้

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามพื้นที่ความมั่นคง และ สามลักษณะพหุวัฒนธรรมไม่มีความแตกต่างกันในการดำเนินโครงการทั้งของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และศอ.บต. จะแตกต่างกันทางบริบทชุมชน และพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ เรื่องของความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนา วิถีชีวิต ทางด้านความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นไทยพุทธ ไทยมุสลิม มีความรู้สึกไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเหมือนกัน ด้านจิตใจ ต้องการการเยียวยาเป็นอย่างมาก เนื่องจากอยู่กับสถานการณ์ความไม่สงบมานาน จนเกิดความคุ้นชินจนส่งผลกระทบต่อจิตใจเป็นอย่างมากที่ไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ และด้านชุมชน นั้นให้หน่วยงานภาครัฐลงพื้นที่ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ยุติธรรม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน และประชาชนในชุมชนต้องการรูปแบบที่เป็นของตนเอง ชุมชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง

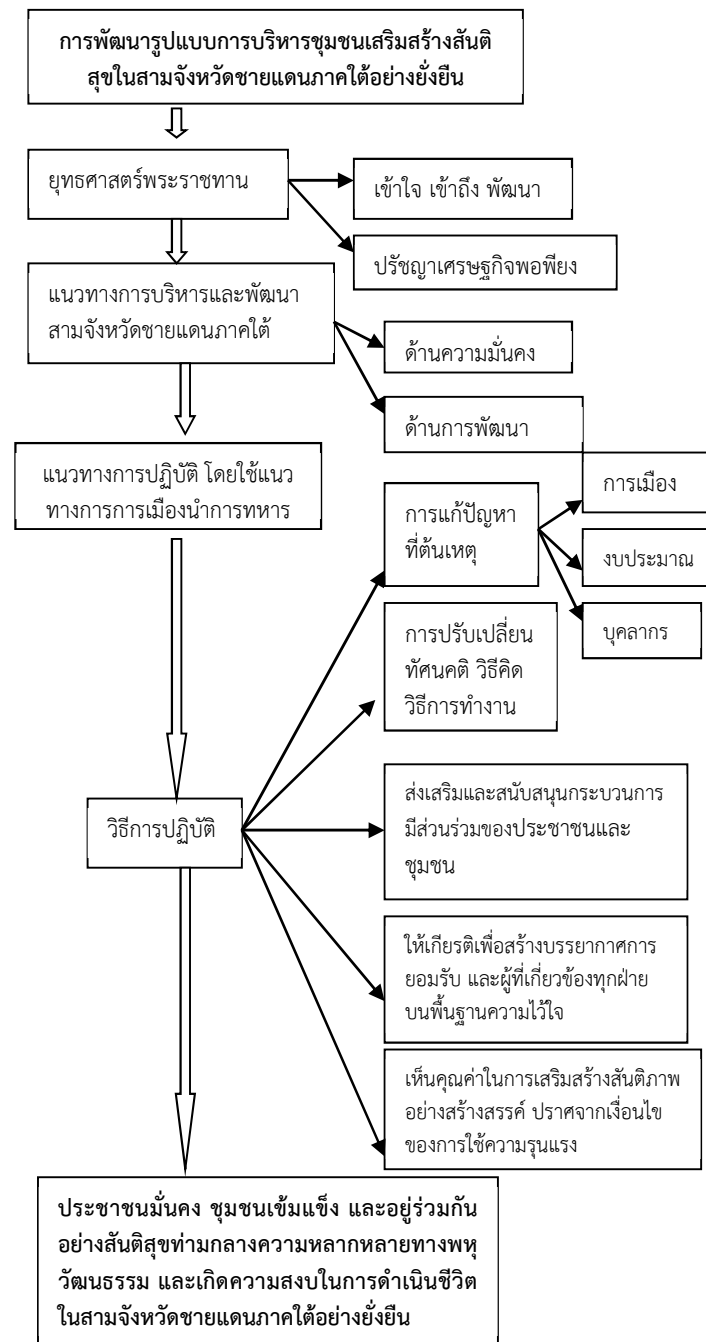
รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ปัจจุบัน

2. พบว่ารูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขที่มีอยู่ในปัจจุบัน ที่ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. เป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตามแนวทางการเมืองนำการทหารมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติภายใต้ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และศาสนานั้น ทั้ง กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการแก้ปัญหาในรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินการแก้ปัญหาในพื้นที่สามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้นั้น ควรเป็นรูปแบบโครงการที่มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรมีการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ทางด้านการเมือง งบประมาณ และบุคลากรในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนถึงวิธีคิดในการทำงาน ควรส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ให้เกียรติเพื่อสร้างบรรยากาศการยอมรับ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบนพื้นฐานความไว้วางใจ เห็นคุณค่าของกระบวนการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติภาพอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง ซึ่งสามารถเขียนเป็นรูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขจากการวิจัยได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืนนั้น ต้องนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนา มีความสอดคล้องกับ Policy Management and Development of the South (2012-2014) (ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) เป็นรูปแบบโครงการที่ดำเนินการ

โดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารการพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงควรมีความชัดเจนในการบูรณาการงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ทั้งสองหน่วยงานร่วมกัน เพื่อที่จะแก้ปัญหาคือการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้ทั้งสองหน่วยงานลงไปดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ ชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน ด้วยมาตรการเชิงรุก

2. การบังคับใช้กฎหมาย การเคารพในหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งใช้มาตรการเชิงรับเข้าควบคุมพื้นที่ดูแลความปลอดภัยต่อเป้าหมายที่อ่อนแอ เป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพของฝ่ายทหาร พลเรือน และ ภาคประชาชนอย่างจริงจัง และจริงจังในการพัฒนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสู่ความยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555-2557 (Policy Management and Development of the South, 2012-2014) การบริหารจัดการโครงการในพื้นที่สามจังหวัดมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของ Rodprasert (2002) นโยบายและการวางแผน ว่าการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการพัฒนา

3. การสร้างสันติสุขโดยกระบวนการของชุมชนเอง พบว่าการสร้างสันติสุขหรือให้เกิดความยั่งยืนต้องให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดทิศทางในการพัฒนา และที่สำคัญต้องทำให้ประชาชนในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันมากเกินไป ไม่ว่าเรื่องสภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ถ้ากลุ่มแต่ละกลุ่มที่มีความหลากหลายไม่แตกต่างกันมากเกินไป โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกัน และนำไปสู่การใช้ความรุนแรงก็เป็นไปได้ยาก มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสันติสุข การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของ Kemapiratho (2012) กล่าวว่าชีวิตเพื่อสันติสุขที่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎ ระเบียบหรือกฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

4. การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ จะทำให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Intharak, et al., (2009) ศึกษาแบบและยุทธศาสตร์การจัดการสังคมสมบูรณแบบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ และยุทธศาสตร์การจัดการสังคมสมบูรณแบบ พบว่า รูปแบบของการจัดการสังคมสมบูรณแบบ มีองค์ประกอบดังนี้ (1) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (2) ชุมชนมีอุดมการณ์แนวคิด หลักการ (3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน (4) มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (5) มีการพัฒนาอาชีพ และ (6) มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต

องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถที่จะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าเป็นสังคมสมบูรณแบบ

5. การพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่า ควรให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง ที่สามารถดูแลครอบครัวของตนเองได้ การสร้างความมั่นคงให้กับครัวเรือน ถ้าประชาชนมีความเข้มแข็งในครัวเรือน ความสันติสุขก็จะมาสู่ชุมชน โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prince of Songkla University (2003) ศึกษาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) พบว่าความต้องการที่แท้จริงของประชาชนสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ (1) ความต้องการการมีส่วนร่วม (2) ต้องการการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (3) ต้องการความยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน และ (4) ต้องการให้เกิดการยอมรับความเป็นอัตลักษณ์พิเศษของคนในพื้นที่ ความต้องการที่แท้จริงข้างต้นนำมาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ส่งเสริมการบริหารจัดการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น (2) การยอมรับอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ (3) สร้างและส่งเสริมความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม

6. รูปแบบที่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องการ คือ ประชาชนต้องการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เวลากับประชาชนที่จะเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งด้วยตนเอง เมื่อชุมชนเข้มแข็งและประชาชนพร้อมที่จะเรียนรู้ก็จะเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชนของตนเองโดยรูปแบบของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chandaeng & Adiwatanasit (2012) ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า (1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ และ องค์กรภาคีสนับสนุน (2) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทาง ในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง และ (3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางการดำรงอยู่ของชุมชน

สรุป

การพัฒนาแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนนั้น เป็นโครงการที่การแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนาตามแนวทางการเมืองนำการทหาร และทั้งสองหน่วยงานได้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการแก้ปัญหา รูปแบบที่ใช้ ในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงควรให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ อาทิ ด้านการเมือง อิทธิพล และผลประโยชน์ ด้านงบประมาณ ให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านบุคลากรควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนวิธีคิดในการทำงาน ตระหนักถึงคุณค่าของของประชาชนในพื้นที่ ให้เกียรติ และให้การยอมรับโดยยึดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน เสริมสร้างสันติสุขอย่างสร้างสรรค์ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรมีการบูรณาการงานแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบ และลงไปดำเนินการโครงการพัฒนาในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงจะทำให้เกิดความสงบสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

เชิงปฏิบัติ

1. กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรจัดการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขโดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และ นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในพื้นที่ของตนเองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่นในแนวทางสันติวิธี ด้วยกระบวนการยุติธรรม ปราศจากอคติ และความรุนแรง และไม่สร้างเงื่อนไขต่าง ๆ โดยปราศจากข้อเท็จจริง

3. เจ้าหน้าที่รัฐ และเจ้าหน้าที่ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ ศอ.บต. ควรศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในวิถีชีวิตมุสลิม และอัตลักษณ์ของประชาชนและพื้นที่ เคาะพและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

เชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรดำเนินนโยบายในลักษณะของการสร้างโครงการ แผนงาน กิจกรรม หรือ งาน ลงในชุมชนที่เป็นโครงการหลักเชิงยุทธศาสตร์ เน้นการสนับสนุนกิจกรรมเป็นรายหมู่บ้าน ให้เกิดการค้นหามุมบ้านที่มีความ

โดดเด่นในด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การสร้างผลงานและสร้างเอกลักษณ์ให้แก่ท้องถิ่น จนนำไปสู่การสร้างรายได้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. รัฐบาลควรกำหนดแนวนโยบายที่กระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการบริหารโครงการจะต้องครอบคลุมถึงผู้ประกอบการรายย่อย พร้อมกับการศึกษาพิจารณารายละเอียด จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรคของแต่ละพื้นที่ ภาครัฐจะต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการในพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนของเหตุการณ์ความไม่สงบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจขวัญและกำลังใจให้กับประชาชนและภาคส่วนอื่น เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจ ควรนำการพัฒนาแบบการบริหารชุมชนเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปปรับใช้ในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการบริหารและการพัฒนาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

2. ศึกษากระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาวิจัยรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองแบบพิเศษของกลุ่มประเทศที่มีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม เช่น ประเทศจีน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น ที่สามารถปกครองชนหลายเชื้อชาติและศาสนาได้ เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกฎหมายบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

References

- Government Plans for the National Administration. (2012-2015). *4 Year Action Plan*. Internal Security Operation Command (ISOC) of the Fourth Army Region. [in Thai]
- Intharak, C., Patyaiying, P., Eaksapang, U., & Wongmontha, A. (2009). Model and Strategic Management for Comprehensive Societies in Three Southern Border Provinces. Southernmost Provinces Research Database. Retrieved December 10, 2016, from http://soreda.oas.psu.ac.th/show_detail.php?research_id=279 [in Thai]

- Kemampiratho, R., Phra. (2012). Life for Calm and Peace. Retrieved December 9, 2013, from http://www.baanjomut.com/library/peace_and_peace/index.html [in Thai]
- Prince of Songkla University. (2003). *A Study of Strategic Management for Comprehensive Societies in Three Southern Border Provinces (Pattani, Yala, Narathiwat)*: Southernmost Provinces Research Database. Retrieved December 10, 2013, from <http://soreda.oas.psu.ac.th/tt.php> [in Thai]
- Policy Management and Development of the South. (2012-2014). *Open Policy Under fire 2012-2014: Step into Politics: Deep South Watch*: Retrieved December 6, 2013, from Deep South Watch: deepsouthwatch.org/taxonomy/term/15/0?page=3&destination. [in Thai]
- Sriphong, C. (2012). Attitude of people in three southernmost provinces toward the application of the sufficiency economy philosophy for living under the present socio-economic situation. *Journal of Yala Rajabhat University*, 7(2), 153–162. [in Thai]
- Strategic Development of the South. (2011). *Action Plan Developed Provinces of 2012-2014*. [in Thai]
- Strategic Development of the Southern Border Provinces. (2012-2014). *Strategic Development to “understand King Philosophy of Sufficiency Economy” Internal Security Operation*. [in Thai]
- Chandaeng, V., & Adiwatanasit, J. (2012). The development for strengthened community management corresponding to sufficiency economy in the upper central. *The Golden Teak: Humanity and Social Journal Science*, 18(2), 23-40. [in Thai]
- Rodprasert, P. (2002). *Project Management*. Bangkok: Netigul Printing. [in Thai]